

JUGOSLOVANSKI OBRtnIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRtNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja dvakrat na mesec, in sicer 1. in 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

20 K, za pol leta 10 K, posamezna številka velja 1 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

pisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

Poročilo o občnem zboru v Mariboru.

Dne 31. julija, o priliki prvega slovenskega orlovskega tabora v Mariboru, se je vršil ob 2. uri popoldne v dvorani tamošnjega Rokodelskega doma občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze. Najsijajnejše obiskani zbor je otvoril gospod predsednik Ivan Ogrin.

Poudarjal je, da sedanje razmere brez-pogojno zahtevajo organiziranje obrtnikov. Kdor hoče intenzivno delati, ne sme životariiti sam zase, ampak mora iskati opore le v organizaciji, ki kot taka zamore doseči ono, česar posameznik ne more. Organizacija pa ne sme biti samo središče strokovne, ampak tudi politične izobrazbe; ako obrtnikom manjka ene ali druge, izgubijo svojo veljavo. Trgovski stan nam nudi najjasnejši dokaz, kak vevažen pomen ima organiziranje. Kjer ti ne uveljavijo svojih načel, znajo te pač pre-dobro uveljaviti banke, seveda v lastno korist in škodo trgovcem. Kar pa velja za trgovce, velja tudi za obrtnike.

Zavedni somišljeniki SLS. bi morali vsi pristopiti k naši organizaciji, ki je očita veja omenjene močne stranke; v tej in edinole v tej organizaciji, koje glavni smoter je, povzdigniti obrtni stan, naj bi iskali zavetišča in zatočišča.

Tekom dobrega leta, odkar organizacija obstoja, je napravila že toliko koristnega in dobrega, da njen vidno razstoči procvit obeta gotovo najlepšo bodočnost. Vsi bi morali po svojih močeh skušati pripomoči, do tem hitrejša organizacijske popolnosti. Pripomoči more vsak, bodisi umsko, dejansko ali gmotno.

Seveda pa organizacija ne sme biti samo politično središče obrtništva, ampak mora biti tudi šola strokovne izobrazbe. Tega bi se morala zavedati v prvi vrsti mlada generacija, katere naloga bo, preorati ledino obrtnega stanu, ker je v izpo-

polnitvi pač izmed poslednjih stanov. Mladi in naidebudni rokodelski pomočniki bi se morali zavedati, da jih čakajo še težke naloge v življenju; tem nalogam bodo pa podlegli, ako se že sedaj površno pripravljajo na bodočnost.

Vzpodbudni predsednikov referat je bil burno pozdravljen. Po obširnem posvetovanju in debatiranju je začel govoriti g. Karol Majce, predsednik Obrtne zveze v Ljubljani.

Govornik poudarja, da je Jugoslovanska obrtna zveza politično stanovskega značaja, v kateri naj bi se vzgajali najboljši obrtniki, kateri ne bi delovali samo privatno, ampak bi nastopali tudi v javnosti. Dobrih obrtnikov se bo pa moglo vzgojiti samo iz dobrega naraščaja; zato naj bi stopila, kolikor razmere dopuščajo, Obrtna zveza v stik z nepolitično organizacijo rokodelskih pomočnikov. Rokodelski pomočnik se v svojem nepolitičnem društvu ne more politično naobraziti; to nalogo bi morala prevzeti Obrtna zveza. Vezi med obrtnikom in pomočnikom bi morale biti tako tesne, da se sploh ne bi dala ločiti. Ker se mora pomočnik izobraziti nele telesno, ampak tudi duševno, bi bilo na ta način ugodeno obema zahtevama. Boj za obstanek danes ni ravno najlažji; treba je velike vztrajnosti. Kaj doseže vztrajnost, značajnost in dobra volja, naj nam bodo danes zgled Orli, ki po kratkih letih svoje-ga obstanka in po hudih bojih stopajo pred ves svet kot zmagovalci.

Da se pa društveniki utrdijo in popolnejše izobrazijo, je treba javnih shodov, treba poučnih tečajev; kajti dokler obrtnik ne bo vsestransko dobro izobražen, bo podoben večji, ki se zaletava toliko časa, dokler ne pade v — pogubo. Naši nasprotniki si prizadevajo na vse moči, da bi dobili več privržencev. Pod pretvezo nadstrankarstva izvajajo tudi naše somišljenike; seveda so le redki, ki se jim dajo zapeljati. Upamo pa, da v bodoče niti teh ne

bodo imeli. Somišljeniki SLS., vaša obrtna organizacija je naša organizacija! Ne verjemite »nadstrankarskim« vabam, ki veljajo za nadstrankarske samo toliko časa, dokler vas niso pridobili!

Kar se tiče shodov in poučnih tečajev, naj bi se obrtniki obračali na Jugoslovansko obrtno zvezo, ki bo radevolje pomagala in priskočila na pomoč; v slučaju potrebe bo pošiljala na željo tudi svoje zastopnike.

Po živahnem razpravljanju je prevzel besedo g. dr. Iv. Stanovnik in izvajal sledeče:

Če bi bil pred kakimi desetimi leti kdo govoril o agrarni reformi, o odpravi graščin in drugo, bi se mu bili smejali. Čas se je tako hitro izpreminjal, da vseh izprememb niti nismo mogli sproti zasledovati. Ravno te izpremembe so pa prinesle tudi nujni opomin: organizirajte se, če nočete poginiti! Iz zgodovine veste, da je obrtnik imel že lepše čase v dobi cehov; bil je uvaževan in spoštovan, nikdo ga ni izkoriščal. Moderna tehnika, industrijski obrat, promet in velekapital so pa malo obrt zaslužili. Marsikatera cvetoča obrt je izginila iz površja; ker namreč v politiki ne igra nikake vloge posameznik in njegova obrt, ampak le dobra organizacija, zato je brezpogojno potrebno skupno in enotno delovanje. Gotovo je, da se obrtniška organizacija do sedaj ni zadosti pospeševala. Vzrok temu smo pa mi sami, je obrtnik sam, ker se ne briga za svoje potrebne organizacije, dokler mu ne teče voda v grlo. Jasno se je pokazalo, da ni potrebno samo skupno organiziranje, ampak v bodoče bo treba strniti naše somišljenike tudi po stanovskih organizacijah, t. j. vsak stan naj bi tvoril eno organizacijo. Samo, ako bo obrtnik tako organiziran, bo mogel s pridom pričakovati novih dogodkov.

Prišle bodo razne nove reforme in najvažnejša bode, kadar bomo dobili poleg obrtne tudi stanovsko zbornico in najsi se imenuje ta že kakorkoli.

Ce bi hoteli človeštvo razdeliti v tem smislu, uvrstimo lahko vse kategorije v štiri glavne skupine, t. j. 1. kmet, 2. delavec, 3. obrtnik in 4. uradnik. V teh štirih skupinah si vsak lahko najde mesta. Kmet, delavec in uradnik so že organizirani, vsaj organizirani bolj kot obrtnik.

Naloga obrtnika je, udeleževati se tudi javnega življenja. Tega pa ne bodo obrtniki sposobni, če se ne bodo vsestransko izobraževali. Če pa ne bomo imeli izobraženih obrtnikov, koga torej bomo poslali v slučaju, da po ustavi dobimo stanovsko zbornico?

Da organizirani obrtniki dosežejo svoj cilj v zadovoljivi meri, nam je jasen zgled Tržič. Čevljarji so se združili, kupili tovarno in kako procvitajo! S to se bo lahko storilo poleg lastnih interesov še mnogo za dobrodelne in javne naprave.

Ko bi bili združeni, bi se morale povsodi snovati nabavne in produktivne zadruge. V to svrhu bi pa morala imeti obrtna centrala na deželi več podružnic, ker le na ta način bi mogla uspešno delovati.

Pri političnih zvezah bi bilo želeli več združnega duha, več političnega delovanja. Vidimo, da sta danes delavec in kmetovalec veliko bolj organizirana kot obrtnik, dasi bi moralo biti ravno nasprotno; saj obrtnik že po svojem poklicu lažje pride do knjig, pride v dotik z izobraženimi ljudmi. Trdi se pa navadno, da so obrtniki bolj inteligentni. Če so, bi morali to tudi dokazati. Več političnega in več strokovnega delovanja! Ne ustrašite se naporov; za svoje ideale morate iti odkrito v boj!

In kaj naj se omeni glede našega društvenega glasila »Jugoslovanskega Obrtnika«? Ni še izpopolnjeno. Še so vsestranske vrzeli, ki jih moramo izpolniti. Glavna napaka glasila pa je, ker priobčuje premalo pokrajinskih dopisov. Obrtniki! Zdravite se! Podpirajte vaše glasilo z obilnimi dopisi! Ne strahite se, češ, kako bom pa pisal, ker pa ne znam pisati »po gospodsko«. Proč z napačnim sramom! Ste obrtniki in morate obrtniki ostati; spoštovati hočemo vsakega poštenega obrtnika, čeprav mu gre izpod rok dleto in kladivo, čopič in barve, klešče in podkve, škarje in usnje, bolje kot okorno pero! Ni bil vsak toliko srečen, da bi si bil pridobil v šoli teoretičnega znanja! Velikokrat je več vreden preprost obrtnik, ki si v potu svojega obraza služi svoj borni kruhek, kot »gospod«, ki pri obloženi mizi puha brezbrizno oblačke dima proti sinjemu nebu. Kdor ne dela, ni vreden, da živi. Vsako delo pa je častno in najsibo tudi delo zadnjega cestnega pometača! Obrtniki, ne sramujte se svojih žuljevih rok, ponosni bodite na svoj poklic. Varujte se, da se

v vaše častno delo ne vrinejo oni, ki delo mrzijo. Skušajte tekrovati med seboj za prvenstvo! Trud bo obilo poplačan. Obrtniki, dopisujte v svoje glasilo, ne strahite se, ker uredniku so dobrodošle tudi dobre doposlane misli. On bo že poskrbel, da bode vaše »slabo« pisane dopise čitali v prijazni obliki; seveda boljše je zanj, ako dopisa ni treba veliko piliti, ker mu to vzame veliko časa.

Obrtniki, čas hiti! Ne zamudimo prilike in izpopolnimo se! Tako in le tako bomo mogli častno služiti drugim in sebi v korist.

Burno odobravanje vseh navzočih poslušalcev je bilo znamenje najboljšega govornikovega uspeha. Po ponovnem aplavdiranju se je pričela debata. Zanimanje za organizacijo je bilo tako veliko, da se je cela stvar zavlekla za več ur. Debat in posvetovanj, ukrepov in nasvetov ni bilo ne konca ne kraja. Ne smemo se pa temu čuditi; saj je bila to edino ugodna prilika, ko je vendar vsak mogel povedati svoje mnenje. Posebno se je zborovanje še posvečilo, ko nas je počastil z malim govorom zastopnik hrvaške pučke stranke. Lepo nam je razložil pomen organizacije za Slovenijo in posebno še za Hrvaško. Da se cela domovina zanima za našo stvar, to bi nas moralo navdušiti, podati nam novega ognja. Poudarjal je zlasti to, da se v obeh vojvodinah vsaj za enkrat še ne da izpeljati enotna organizacija, in to iz razloga, ker slovenski obrtniki še ne razumejo zadosti hrvaščine in nasprotno Hrvatje ne še slovenščine. Ker bi bil list sestavljen iz deloma hrvaških, deloma iz slovenskih člankov, bi od tega ne bilo Slovincem veliko pomagano in Hrvatje nasprotno, ne bi imeli veliko koristi. Upamo, da bosta v mlajši generaciji, tako hrvaški kot slovenski, naša bratska jezika že toliko popularna, da bode Slovenec z lahkoto razumel hrvaščino, Hrvat pa slovenščino.

Za podbudo k vztrajnemu delu je žel gospod zastopnik najživahnejše odobravanje.

Velečastiti gospod superior Rihteršič iz Zagreba nam je podal blagohotno sliko hrvatskih rokodelskih društev in poudarjal, da bi se v njih moglo dobiti veliko zavednega in nadebudnega naraščanja. Obljubil nam je tudi, da bo po svoji možnosti delal kolikor mogoče v procvit in razširjanje naše Jugoslovanske obrtne zveze. Gospod predsednik se mu je iskreno zahvalil, nakar so poslušalci veselo pozdravili velečastitega kot novega delavca v naši stvari.

Pri zborovanju so se reševala tudi vprašanja glede obrtniške zbornice in Obrtno-pospeševalnega urada; sklenilo se

je poglobiti vezi med temi in našo Obrtno zvezo. Začrtala so se pota, po katerih naj se organizacija izpopolnjuje, da doseže svoj glavni in zadnji namen — povzdigo bednega, zatiranega obrtništva.

Razen omenjenih govornikov se je oglasilo še mnogo drugih; izvajanja vseh pa so se osredotočila v eni misli, kako povzdigniti naše delovanje. Obrtniki, narodni pregovor pravi: kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača! Če pogledamo po svetu, ne samo v človeško življenje, ampak celo v živalstvo, nas uči in spominja vsepovsod eno geslo: v slogi je moč! Obrtniki, združite se, delujte skupno za naše skupne ideje!

Šele proti poznemu večeru je gospod predsednik Ivan Ogrin zaključil, pristrčno se zahvaljujoč za obilno udeležbo, zborovanje z besedami: »Bog živi našo Jugoslovansko obrtno zvezo! Vsi obrtniki so se vidno zadovoljni razšli in ponesli najlepše vtise med širno slovensko in hrvatsko ljudstvo.

Obrtniki! Dolžnost vsakega zavednega obrtnika je, delovati v prid »Jugoslovanske Obrtni zveze«. Zahtevajte njena pravila naravnost v njenem tajništvu, Sodna ulica št. 11, Ljubljana. Je edina zveza, ki resno dela v prid malemu obrtniku.

O denarju.

(Konec.)

Vsak denarni zavod ima mnogo opraviti s kupčijami z menicami. Nakup menice je pravzaprav samo dovolitev posojila proti obrestim. Kajti s prevzetjem menice postane zavod (blagajna) upnik in ostane to, dokler drži menico. Na dan, ko zapade menica, se ta predloži dolžniku (trasatu) in banka prevzame menično vsoto. Ta kupčija se imenuje iztirjevalna kupčija. Če dolžnik ne plača, napravi zavod v gotovem, postavno predpisanem času ugovor ali protest.

Ljubljanski trgovec, ki potuje na Dunaj, rabi za svoje kupčijske namene v inozemstvu velike vsote. Trgovec vplača te vsote v poljubnem denarnem zavodu v Ljubljani in dobi kreditno pismo. Ljubljanska banka obvesti dunajsko banko o tej kupčiji in ji pošlje list s trgovčevim podpisom. Ob prihodu na Dunaj pokaže ljubljanski trgovec kreditno pismo denarnemu zavodu in prejme v nemško-avstrijskem denarju znesek, ki ga je vplačal v Ljubljani, in sicer cel ali le en del proti potrdilu o prejetju. Trgovec si je na ta način prihranil menjavanje denarja in bil varen pred tatvino.

Ime borza izvira iz rodbine van den Beursen. Hiša te rodbine je imela za grb tri denarne mošnjičke in se je zaradi tega

imenovala de bourse; od te hiše se je ime preneslo na blizu ležeči prostor, kjer se je kupčevalo in končno na napravo samo.

Današnja borza tvori zbirališče za kupce in prodajalce, ona je obenem majhen svet zase; vsa politično in gospodarsko važna poročila prihajajo semkaj. Na čelo borze je izvoljeni borzni predsednik. Notranje razmere so postavno urejene. Kakor pač trguje z novci, novčnimi nadomestili, raznimi vrednostnimi papirji, ki se označujejo kot efekti, ali žitnimi vrstami, kavo, špiritom, industrijskimi izdelki, torej z blagom — razločujemo efektno ali blagovno borzo. Na dunajski borzi trgujejo z efekti in blagom. Imajo pa tudi borze, kjer kupčujejo samo z gotovim blagom, na primer z žitom, sladkorjem, železom, premožem itd.

Efektina kakor blagovna borza sta zelo potrebni. Mnogo milijard — torej veliki del ljudskega premoženja — je naloženo v vrednostnih papirjih. Borza je kraj, kjer se taki papirji vsak čas kupijo ali prodajo. Kupci in prodajalci so spekulanti. Vsaka borzna kupčija se sklone po določeni ceni, ki jo imenujemo borzni kurz. Radi važnega pomena se ti kurzi naznanjajo javnosti potom časopisja ali v kurznihih listih. Na kurznihi listu — vidite ga v vsakem večjem časopisu — vidimo zraven imenovanih vrednostnih papirjev različne stolpce; prvi nosi nadpis »najnižji«, drugi »najvišji« kurz. Podatki se nahajajo samo pri tistih papirjih, s katerimi se je ta dan vršil promet. Črtice značijo, da v imenovanih efektihi ni bilo prometa. Prihodnji stolpec z nadpisom »Današnji končni kurz« ima spet dva predala, eden nosi nadpis »Denar«, drugi »Blago«. Izraz »denar« pomeni, da so bili ljudje, ki so hoteli po tej ceni kupiti, a niso mogli, ker ni bilo nikogar, ki bi bil tako prodal. Beseda »blago« znači, da bi se vrednostni papir prodal po tej ceni, če bi bili kupci. Denarni kurz je nekaj nižji kot pa blagovni kurz, ker hoče vsak človek, tako tudi borzni trgovec ceno kupiti in dražje prodati.

Propast velikih podjetij, vojne vesti in vojna slabo vplivajo na promet borznih papirjev in nižajo kurze. Tudi začetkom svetovne vojne je bilo stanje na svetovnih borzah nestalno. Borzni kurz je v ozki zvezi z gospodarskim in političnim življenjem.

Kakor smo že omenili, so države, dežele, občine in akcijske družbe čestokrat prisiljene, da izdajo vrednostne papirje. Večji del odjemalcev se snide na borzi. Tam so glavne osebe trgovci ali ljudje, ki so pri trgovini udeleženi. Prav majhen del borzijancev kupuje zase. Večina sklepa kupčije v imenu drugih — to vrsto ljudi

imenujemo komisijonarje ali pa vodijo ljudi skupaj, ki hočejo skleniti kupčije; to skupino imenujemo sensale ali mešetarje.

Največji pomen borze v gospodarskem oziru pa so terminske kupčije. Po italijanski besedi ultimo (zadnji) se imenujejo te pogodbe tudi Ultimo; kajti kupec in prodajalec se zavežeta pri tej kupčiji na določen dan (določi se torej termin) in sicer navadno zadnji dan v mesecu. Kupčija pa je zelo odvisna od sreče, torej špekulacija; kajti niti kupec niti prodajalec ne moreta vedeti, kakšen kurz bo določenega dne. Oba hočeta zaslužiti. Rastoči kurz imenujemo francoski hausse (hös), padajoči kurz se imenuje baisse (bës). Oni, ki špekulira, da bo kurz rastel, se imenuje haussier (hösje), kdor računi, da bo kurz padel, mu pravimo baissier (bësje). Ako ima gotova vrsta vrednostnih papirjev nizek kurz, se javi mnogo kupcev, tako se po papirjih bolj povprašuje — kurz vrednostnega papirja raste. Pri tem izkušajo spekulanti prodati, ponudbe so bolj goste, cene se nižajo in — kurz pada. Potom špekulacije se torej nizke cene višajo, visoke nižajo, tako pride v promet živahnost.

Kdor ni večak, naj se borze varuje; in naj se mu stavijo še tako ugodne ponudbe, naj se mu obetajo še tako veliki dobički, naj se ne ozira nanje.

Ne bi smelo biti obrtnika, ki ne bi imel glasila »Jugoslovanski Obrtnik«. Kdor se še ni nanj naročil, naj to nemudoma stori. Naroča se pri uredništvu, Sodna ulica 11, Ljubljana.

O delavskih dopustih.

Celokupna deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani je izdala naredbo o uvedbi dopustov delavcem v podjetjih, ki so obvezni naredbi o osemurnem delavniku z dne 12. septembra 1919, štev. 674, Ur. l. štev. 154. Ta naredba se glasi:

§ 1.

Do definitivne zakonite ureditve ima vsak delavec, delavka in vajenec v obratih, kjer je glasom naredbe z dne 12. septembra 1919, štev. 674, Ur. l. 154, obvezan osemurni delavnik, pravico do nepretrganega dopusta enkrat na leto.

§ 2.

Delavcem, omenjenim v § 1, gre:

- a) po enem letu nepretrganega službovanja 7 dni,
- b) po treh letih nepretrganega službovanja 14 dni,
- c) po petih letih nepretrganega službovanja 4 tedne letnega dopusta.

Delavkam, omenjenim v § 1, pa gre:

- a) po 6 mesecih nepretrganega službovanja 14 dni,

b) po 5 letih nepretrganega službovanja 4 tedne letno.

Vajencem, omenjenim v § 1, gre po 6 mesecih nepretrganega službovanja 14 dni letnega dopusta.

§ 3.

Čas dopusta določi podjetnik, oziraje se pri tem na željo in potrebo delojemalca; kolikor to dopušča redno delovanje podjetja, se mora dopust dovoliti v času od 1. majnika do 1. novembra. Ob izstopu iz službe mora delojemalec potrditi v delavski knjižici, če in kdaj je delojemalec oziroma vajenec že imel dopust.

§ 4.

Za čas dopusta ima delojemalec oziroma vajenec pravico do vseh prejemkov, izvirajočih iz službenega razmerja, kakor tudi do morebitne oskrbe.

§ 5.

Delojemalec ima pravico do dopusta le tedaj, če nastopi po končanem dopustu zopet svojo prejšnjo službo. Če odpove delodajalec službo zato, da se izogne dovoljenemu dopustu, mora plačati delojemalcu vse prejemke, do katerih bi imel ta tekom dopusta pravico.

§ 6.

Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Občinske volitve.

Obrtniki! Čas občinskih volitev se bliža. Zavedajte se, da je vaša stanovska dolžnost strniti se z našimi somišljeniki neobrniki v močno falango, ki se bo znala uspešno postaviti v bran vsem nasprotnikom naših idej in prepričanj, v falango, ki ne bo omahovala tudi v najhujšem metežu.

Zavedajte se, da so občinske volitve one volitve, ki tvorijo podlago, če ne naravnost odločilnega faktorja za nadaljnje deleželno- in državnozbornske volitve.

Ne pripustite, da bi zasedli našo prvo oblast, t. j. občinsko, moške, ki so nasprotniki krščanskega prepričanja in katerih glavni smoter je vse kaj drugega kot vaša korist, vaš dobrobit, vaš obstanek!

Ne pripustite, da bi se nasprotniki naših idej šopirili na občinskih sedežih in izkoriščevali naše zavedno ljudstvo. Ti možje prihajajo pred vas v ovčjih oblačilih, z vabečim mamonom ali bakšišem v rokah, lažnivimi in vedno sladkimi obljubami na ustnicah. Varujte se jih! Po volitvah bodo nedolžna oblačila odpadla, denar bo izginit, sladke obljube se bodo izpremenile v grenko realnost — od vsega vam bo ostalo le in edinole mrtvo okostje. Obrtniki, bodite previdni! Zanjke so nastavljene; pazite, da se ne ujame.

Geslo: »Trd bodi mož, jeklen!« naj se

udejstvuje tudi pri vas! Bodite podobni hrastu, ki na pobočju gore uspešno kljubuje viharjem. V boj za naše ideale! Dokažite javno, da se zavedate svojih dolžnosti.

Uredništvo opozarja vse cenjene naročnike, da naj blagovolijo čimhitreje poravnati naročnino. Obstoja lista je nemogoče, če se ga tudi sproti ne plačuje. Položnice so bile priložene drugi številki; kdor je nima, naj blagovoli nakazati znesek po poštni nakaznici.

Strokovne vesti.

Delavska in obrtniška okrožja.

Da se olajša nadziranje izvrševanja zakonov in naredb glede delavskih in obrtniških zadev, je ministrstvo za socialno politiko razdelilo ozemlje Jugoslavije na 18 okrožij. Sedeži teh okrožij, inšpekcij dela, bodo: Beograd za dve okrožji, Niš, Čačak, Skoplje, Zagreb za dve okrožji, Osijek, Novi Sad, Veliki Bečkerek, Sarajevo, Tuzla, Banjaluka, Ljubljana, Maribor, Cetinje, Dubrovnik in Split.

Obrtna razstava v Zagrebu.

Društvo »Hrvatski radišar v Zagrebu« namerava od 18. avgusta do 3. septembra t. l. prirediti pod imenom »Radišar zbor« obrtno razstavo, da pokaže domačemu in tujemu svetu stopnjo, na kateri se danes nahaja naša obrt, zlasti tudi domača obrt; po možnosti tudi stanje industrije, trgovine in novčarstva, šolstva in higijene, naših zdravilišč, letovišč ter prirodnih krašot Jugoslavije. Posebno se dela na to, da bi bila Slovenija kar najbolj mogoče — kvalitativno in kvantitativno — zastopana.

Ta razstava bo razpadla v dva glavna, med seboj vezana dela; razstavo in zabavne prireditve. Na razstavi bi bili zastopani:

a) narodna dekorativna umetnost; usnjarski, keramični, kovinarski, tekstilni in pletarski izdelki ter z narodnimi motivi;

b) narodna noša in sicer noše, ki so še v rabi in ki jih že ne nosijo več;

c) izdelki obrtnikov in domače obrti;

d) v statističnem pregledu bi pokazali na razstavi stanje naše industrije, trgovine in denarnih zavodov. Na razstavi bo zastopano tudi poljedelstvo, vrtnarstvo, vinogradništvo, sadjereja, pomorstvo, naša letovišča, zdravilišča in kopališča, dalje umetnost, šport itd.

Zabavni del bo obsegal koncerte pevskih društev, vprizorili se bodo narodni plesi ter drugi narodni običaji. Vršile se bodo tekme športnih društev za prvenstva in nagrade.

Za časa razstave bo društvo priredilo ankete in predavanja o raznih aktualnih vprašanjih.

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani opozarja obrtnike na to razstavo, katere se nameravajo udeležiti tudi slovenski obrtniki v svoji posebni »slovenski sobi«. Obrtniki, ki se je nameravajo udeležiti, naj sporoče Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, kaj mislijo razstaviti ter naj stavijo uradu tudi svoje nasvete.

Novi formularji za deklaracijo carinskega blaga.

Glavna carinarna v Ljubljani naznaja, da se mora od 1. avgusta počenši prodajati prijave za carinsko ekspedicijo blaga po novem formularju, katerega je predpisala generalna direkcija carinske uprave. Novi formularji se dobivajo pri upravi državne tiskarne v Beogradu po 25 par za komad.

Obrtno-nadaljevalna šola v št. Vidu nad Ljubljano.

Ob zaključku šolskega leta, dne 25. julija, je bila otvorjena velezanimiva razstava zgoraj omenjene šole. V imenu trgovske in obrtniške zbornice jo je obiskal njen podpredsednik g. Ivan Ogrin. Zahvalil je prav iskreno za neizmeren trud vse učiteljstvo in še posebej vodjo gosp. Jelčnika.

V primeri s skromnimi sredstvi, ki jih je imela šola na razpolago, je bil uspeh naravnost presenetljiv. V pripravljalnem tečaju — v katerem je bilo 60 fantov — in prvem letniku se je poučevalo učence, v enem letniku pa mizarske pomočnike prostovoljce, ki so izdelovali pod vodstvom strokovnega učitelja, gosp. profesorja Tratnika, večinoma detajle. V prvem letniku se je poučevalo poleg strokovnega pouka tudi spise; žalibog, je moralo knjigovodstvo in kalkulacija za letos odpasti; če pomislimo, da se od leta 1915 ni več poučevalo in poleg tega še finančne stiske, so bile pač težkoče za enkrat nepremagljive. Kar se tiče finančnih stisk, je bila država obljubila pokriti dve tretjini izdatkov, a do danes se to še ni zgodilo, za pokritje ostale tretjine se pa obračamo na vso slovensko javnost in zasebnike. Obrtno-nadaljevalna šola je za nas vse toliko pomena, da bi si moral vsak šteti v ponos, da ji je naklonil kak dar. Merodajne državne faktorje pa prosimo, da zastavijo vse svoje moči v prid te prevažne šole.

Št. Vid, s ponosom se smeš imenovati št. Vid nad Ljubljano, saj si jo letos prekosil. V mestu namreč, kjer je bilo čez 800 obrtnih učencev, pouka niti bilo ni.

Na lepem napredku čestitamo gospodom učiteljem in še posebno vodjo obrtno-šolskega pouka gosp. Jelčniku.

Vojaška obrtna šola v Kragujevcu.

Dne 1. septembra 1920 se otvori v Kragujevcu vojaška obrtna šola za dečke od 12. do 15. leta. Prijavljeni kandidati se imajo podvreči zdravniškemu pregledu 28. avgusta 1920, ob 8. uri v pisarni vojne obrtne šole v Kragujevcu. Priloge prošnje: a) dovolitev staršev, b) rojstni list, c) šolsko izpričevalo, d) navedbo obrti, katere se prosilec želi učiti. Prošnjo, lastno-ročno pisano, je vložiti do 25. avgusta t. l. na šolsko vodstvo.

Upostavljeni pletarski pouk.

Bivši popotni pletarski tečaji za osrednjo Kranjsko, ki so med vojno prenehali, se upostavljajo pod imenom: »Popotni pletarski tečaji za Slovenijo«, in sicer z dnem 1. septembra 1920 s sedežem v Ljubljani.

Tečaji so, kakor ves pletarski pouk v Sloveniji sploh, pod vrhovnim vodstvom ravnateljstva državne obrtne šole.

Interesenti, ki žele zasnovati pletarske tečaje v svojem kraju, naj se odslej obračajo neposredno na naslov: »Popotni pletarski tečaji za Slovenijo v Ljubljani.«

Obrtna šola v Ljubljani.

Na državni obrtni šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1920/1921 dne 21. septembra t. l.

Otvorjeni bodo nastopni oddelki:

1. višja stavbna šola;
2. višja strojna šola;
3. stavbna rokodelska šola;
4. strojna delovodska šola;
5. elektrotehnična delovodska šola;
6. mizarska mojstrska šola;
7. kiparska šola;
8. ženska obrtna šola;
9. posebni tečaji za obrtnike;
10. javna risarska šola.

Sprejemni pogoji:

Ad 1. in 2. Starost 14 let. Absolvirani 4. razred srednje šole (realka, realna ali humanistična gimnazija) — nezadostni redi v tujih jezikih se ne vpoštevajo, ako je uspeh v ostalih predmetih povprečno poveljen — ali pa absolvirana meščanska šola, ako je učni uspeh v vsakem predmetu vsaj poveljen. Sprejemna preizkušnja iz slovenščine, matematike in fizike, za gimnazijce tudi iz risanja.

Ad 3., 4. in 5. Starost 17 let. Učno izpričevalo iz dotičnega obrta.

Ad 6. Starost 18 let. Učno izpričevalo iz mizarskega obrta. Najmanj enotletna praksa kot pomočnik iz tega obrta.

Ad 7. in 8. Starost 14 let. Dovršena ljudska šola.

Ad 9. in 10. Dokazilo o pripadnosti k dotičnemu obrtu.

Vpisnina: Ad 1. do 8. 4 K, ad 9. in 10. 2 K. Šolnine ni.

Vpisovanje: Ad 1. in 2. v I. letnik dne 15. septembra t. l., v višje letnike dne 18. septembra. Ad 4., 5., 7. in 8. v I. letnik dne 16. septembra, v višje letnike dne 17. septembra. Ad 6. dne 16. septembra. Ad 9. in 10. od dne 21. do dne 25. septembra. Ad 3. od dne 1. do dne 15. oktobra 1920. (Tudi pismeno.) Dokazila: krstni list in dotična izpričevala o predpisani izobrazbi.

Ponavljalne preizkušnje dne 16. septembra ob osmih.

Sprejemne preizkušnje ad 1. in 2. dne 17. septembra ob osmih.

Pričetek pouka: Ad 1., 2., 4., 5., 6., 7. in 8. dne 21. septembra t. l. Ad 9. in 10. dne 1. oktobra. Ad 3. dne 3. novembra.

Natančnejša pojasnila na razglasni deski v zavodu in na zahtevo pri ravnateljstvu.

Ravnateljstvo državne obrtne šole.

Strokovni čevlarski tečaj.

V Rokodelskem domu v Ljubljani se je vršil od 20. januarja do 18. junija t. l. strokovni čevlarski tečaj. Tečaj je vodil čevlarski mojster Karel Majce, ki se je na strokovnih čevlarskih učiliščih v inozemstvu izpopolnil v svoji stroki. Udeleženci tečaja so pod vodstvom svojega učitelja

telja dobili teoretični pouk in so izvršili tudi predmete spadajoče v njih stroko. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani se je po svojih odposlancih ravnatelju inž. Turnšku in komisarju Ivan Brozoviču prepričal, da tečaj dobro uspeva in se je odločil dati udeležencem tečaja spričevala. V nedeljo 18. julija so udeleženci tečaja v Rokodelskem domu razstavili risbe in čevljarske izdelke, ki so jih pri tečaju dovršili. K tej razstavi, ki je bila prirejena za sklep strokovnega čevljarskega tečaja, so se zbrali prijatelji obrtnega stanu in rokodelci. Udeležence je pozdravil predsednik katol. društva rokod. pomočnikov kanonik Alojzij Stroj, ki je poudarjal, da društvo vztrajno deluje na tem, da daje pomočnikom priliko izobraževati se v svoji stroki in se usposobiti za dobre, vsestransko izobražene mojstre. Podpredsednik trgov. in obrtne zbornice Iv. Ogrin je v imenu Obrtne zveze pozdravil udeležence in opozoril na to, da društvo s prirejanjem čevljarskih in sploh strokovnih tečajev izvršuje za našo mlado državo posebno zaslužno delo, ker tako uspešno deluje za napredek obrtnega stanu. Komisar Ivan Brozovič je v imenu Urada za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani izrazil svoje veselje nad lepo uspelim tečajem in dovršenimi izdelki in vzpodbujal udeležence tečaja kakor tudi vse navzoče rokodelce, naj se pridno izpopolnjujejo v svoji stroki, ker le dobro izurjen rokodelca bo mogel tekmovali s tvorniški izdelki, ki se nikdar ne morejo primerjati z dobrimi v delavnicah narejenimi izdelki. V imenu udeležencev tečaja se je Ivan Papež zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je tečaj vršil, zlasti pa strokovnemu učitelju. Na te besede je g. Karol Majce izjavil, da si šteje v dolžnost, storiti kaj za društvo, čigar član je od svoje mladosti, in da bo vse svoje moči posvetil temu, da se bodo mogli rokodelci bolj in bolj izobraževati v svoji stroki, da bodo posamezniki čim prej mogli postati samostojni mojstri in si zagotoviti srečno bodočnost. Navzoči so si potem ogledali še posamezne lepo izvršene izdelke, ki pričajo o strokovni izvežbanosti voditelja tečaja, kakor tudi o pridnosti udeležencev. Želeli je, da bi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, ki je s tem tečajem doseglo tako lep uspeh, priredilo tudi za druge stroke poučne tečaje.

Dobava industrijske soli za obrtnike.

Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani je dovoljena dobava 10 vagonov industrijske soli. Obrtniki, ki se za sol interesirajo, naj prijavijo svojo potrebo Uradu do 25. avgusta 1920.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje glede elektrike. V sedanjih časih večkrat primanjkuje petroleja, zato smo si dali napeljati elektriko, ker je bolj ekonomična in tudi udobnejša. Pri napeljavi sem prosil monterja, naj napravi v poslopju varovalo za slučaj preobloženega toka ali strele. Monter trdi, da tu ni nikake nevarnosti, ker je šele sredi poslop-

ja razhod žic, ker se baje nahaja tudi neko pero, katero se v slučaju preobloženega toka pretrga in tok ostane neškodljiv. Tako pravi monter. Zdi se mi pa le malo čudno, da bi preobložen električen tok, ki bi prišel že v moje poslopje, kar meni nič, tebi nič zopet izšel, ne da bi napravil kaj škode.

Odgovor. Potolažite se! Da se obvaruje nevarnosti požara vsled kratkega stika, so napravljena navadna varovala. V principu obstoje varovala v tem, da se nahaja v njih tanka žica, ki v slučaju previsoke napetosti pregori in na ta način prekine dostop toka do luči ali drugih električnih naprav. Proti streli zavarujemo tudi lahko s takimi močnimi varovali, vsled česar ni potrebno, da bi se morala odvajati elektrika v zemljo. Nasprotno, električen tok more prihajati od centrale po žici do prostorov uporabe in od tam zopet nazaj v centralo. Če bi bila na kak način zvezana z zemljo, bi se pri tem energija elektrike uničila. Ravnajte se natančno po navodilih dobrega monterja. Seveda se mora pri tem paziti, da je monter res izurjen in da ne dela pri tem neumnosti, ker nevarnost požara, v slučaju, da varovala niso pravilno narejena, ni izključena.

Vprašanje. Meseca marca t. l. sem prejel iz Gradca 2 steklenici (cilindra) kislega v svrhu avtogeničnega varjenja. Takoj po prejemu sem se obrnil na centralno upravo za izvoznice steklenic, katere moram v teku enega meseca vrniti. Na odgovor Centralne uprave, da ona ni več kompetentna izdajati izvoznice, sem se obrnil na glavni carinski urad v Ljubljani z vsemi potrebnimi prilogi. Odgovora ni bilo toliko časa, dokler prošnje nisem obnovil. Prejel sem jo po dolgem času potom okrajnega glavarstva s prošnjo, naj priložim kolek in carinsko pobotnico. Pobotnice nisem imel in stvar je zopet romala od Poncija do Pilata. Končno sem dobil od glavnega carinskega urada zopetno potom okrajnega glavarstva vse skupaj nazaj z vljudnim pristavkom — najbolje je, da grem sam do carinskega urada po informacijo. Poslal sem svojega zastopnika in informacija, ki jo je prejel, je bila ta, da se morajo steklenice poslati v Ljubljano, da jih na licu mesta ogledajo in da se tako zamore zacarinirati izposojeno blago. Po plačani carini, ki bi znašala 4—500 K in ko moram plačati najemnino približno 150 K in to brez moje krivde, bi mogel končno odposlati steklenice. Ali je pravično, da se stvar tako dolgo zavlakuje in navsezadnje tudi, da moram plačevati carino za stvari, ki niti moja last ni.

Odgovor. Kadar se pri uvozu zacarinirano blago, se mora označiti na tozadevni deklaraciji, da se bodo cilindri vrnili z besedami: »cilindri na povratek«. V tem slučaju pri returni pošiljki ni treba za cilindre plačevati nikakih carinskih pristojbin več. V slučaju pa, da ste že zacarinili blago pri uvozu, morate poslati cilindre na Divizno centralo pri carinski ekspozituri v Ljubljani. Tam se zagotovi valuta omenjenih predmetov in izvozna carina se mora plačati. Ako želite, da se Vam stroški za zacarinjenje onih predmetov (cilindrov) povrnejo, se obrnite potom glavnega carinskega urada v Ljubljani na

generalno direkcijo carinskega urada v Belgradu s prošnjo, kolekovanu s 3 dinarji (12 K). V omenjeni prošnji morate natančno označiti, kdaj in odkod ste blago prejeli, kdaj in kje in za koliko ste ga zacarinili; dalje, kdaj in kje in za koliko ste zopet pri izvozu zacarinili nazaj vrnjene cilindre.

Na razne urade se pa obračamo z vprašanjem, zakaj podobne stvari tako dolgo zavlakujejo, ko bi lahko hitreje obvestili dotične proslce, kako in kaj je s stvarjo. Malo manj birokratizma, pa več postrežljivosti; tako in edino na ta način se bo ljudem pomagalo, da ne bodo trpeli še več škode, kar jo morajo.

Razno.

Samostojna Kmetijska stranka in obrtniki. Pred kratkim se je ustanovila z velikim aplavzom takozvana Kmetijska stranka. Nje načelo — vsaj svetu so glasno trobili (kdor je namreč hotel poslušati in verjeti) — je bilo: kmet vse in vse za kmeta. Lep program sam na sebi, ki se pa ne da meni nič tebi nič izpeljati. To so izprevideli le prekmalu tudi gospodje omenjene stranke. Namesto kmetov so prišli počasi gospodje advokati. »Ekonom« nam pač preveč očitno kaže, kam lahko stranka zabrede, če se ne zna ali ne more držati postavljenega si programa. Gospodje okrog »Kmetijskega lista« so tedaj rovali čez S. I. S., v resnici pa ni bilo vse skupaj nič drugega, kot procedura razbitja liberalne stranke. Res je, da se jim je tedaj dalo zapeljati tudi nekaj naših ljudi, upamo pa, da bodo sedaj izpregledali in se spametovali. — Pa tudi s kmeti in advokati še niso mogli izhajati. Poglejmo le zadnje »Kmetijske liste«. Še obrtnike so morali pozvati na pomoč. Svoj čas smo poročali, da se je snovala Samostojna obrtna zveza. Središče te zveze je bilo v Kranju v osebi g. Rebola. Ko pa se je ta gospod spametoval in izprevidel, da nima nikakih uspehov, je prevzel to truda polno delo novomeški zobotehnik g. Ogrič, vseskozi »naprednega« značaja in mišljenja. Iz bedne Rebolove zapuščine so skočili v Novem mestu središče: obrtne organizacije za Slovenijo. Ta obrtna organizacija prav pridno agitira za naročevanje »Kmetijskega lista«. Kako bi pa tudi ne! Saj ima g. Ogrič s svojo zvezo najbrž v tem listu zgovorjen »kot«, gotovo je vsaj, da ima mal koticček! Da je g. Ogrič prav priden človek, ki razširja svojo organizacijo, je pokazal že na Dolenjskem. Le malo je še manjkalo, pa bi bili ustanovili v Ribnici pripravljalni odbor. Samo malo, malo! Obrtniki so se namreč, ko so zvedeli, kdo jih pravzaprav vabi na shod — zahvalili in odšli. Če bi bili obrtniki ostali, pa bi se bila stvar do bro izšla. In naj nam kdo še reče, da je manjkalo veliko! — V tem »obrtniku« kar mrgoli zabavljani čez S. I. S. in vse to zaradi polomije v Borovljah. Ker je bil shod slabo obiskan, so seveda to krivdo pripisovali ministru saobračaja dr. Korošcu, češ da jim ni dovolil posebnega vlaka, ali vsaj polovične cene! Da, gospodje advokati in kmetje! Poznamo se že delj časa! — Seveda poročilo v »Kmetijskem listu« prav dosledno molči, kako sta si S. K. S.

in njen sorodnik »Obrtni Vestnik« delila v krasnih Borovljah ubogi slovenski obrtni stan. Pa to, kako si boste razdelili — je vaša stvar. — Kot odgovor na vse to pa snujte, zavedni obrtniki S. L. S., prav pridno naše Jugoslovanske obrtne zveze!

Več resnicoljubja! »Dobro blago se samo hvali«, tako star pregovor; če pa je blago slabo, ga morajo hvaliti drugi. — Zveza kranjskih obrtnih zadrug se zadnje čase dokaj rada pobaha, koliko članov ima. Po njenem mnenju je bilo ob regentovem posetu v Ljubljani zastopanih nič manj kot 20.000 članov! Kdor je bil ob tej priliki navzoč, je na lastne oči mogel videti, da je bila množica ljudstva res nad vse velikanska; toda, da bi bilo med to množico toliko članov omenjene zveze — to je malo dvomljiva stvar! Pa pustimo to! Mesec dni po omenjenem posetu je vložila ta organizacija na deželno vlado pritožbo glede podražitve premoga; češ, mi se prištevamo delavcem in zastopamo — 30.000 rodbin. Lep napredek, kaj ne, v enem samem mesecu kar deset tisoč rodbin! Pa se je zgodilo gotovo ob zadnjem izletu v Borovlje, ko se je dalo zapeljati tudi dokaj naših somišljenikov. Vsekakor pa se je stvar nekoliko ponesrečila; oznanjali ste, da je tega »strategičnega uspeha«, po domače rešeno »neuspeha« kriv minister sabračaja dr. Korošec, ker vam ni dovolil polovične vožnje in posebnega vlaka. Na vsak način se je večina vrnila ogorčena in naši somišljeniki ne bodo več verjeli vašim vabam. Mislimo tudi, da se vam bodo revnejši obrtniki, ki so delavci, prav lepo zahvalili za vaše zastopstvo, ko vidijo, da v družbi velebanke snujete filijalo, ki si je neopravičeno nadejala ime Obrtne banke. — Torej, kar se tiče zastopstva tistih »trideset« tisočev — lastna hvala, cena mala — boste že malo odjenjali; sicer bodo pa volitve dokazale, kako trdno-odločujoče stoje vaše organizacije.

Državna posredovalnica za delo naznanja, da je otvorila dne 15. t. m. svojo podružnico v Murski Soboti za Prekmurje. Namen te podružnice je zlasti posredovanje kmetijskih delavcev, delavk in poslov. Opozarjamo nanjo iz tega vzroka v prvi vrsti naše kmetijske posestnike, ki bodo odslej lahko dobivali s pomočjo te naše podružnice zaželjene delavske moči. Oglašiti se jim je pisмено ali ustno pri eni izmed podružnic Državne posredovalnice za delo, ki se nahajajo sedaj v Ljubljani, Ptuj, Mariboru, Celju (začasno zaprta) in v Murski Soboti.

Iz seje deželne vlade dne 14. julija t. l.: Vzame se na znanje, da se je dne 13. julija vršila enketa o **izvozu lesa**. Enkete so se udeležili interesi, zastopniki deželne vlade in železnic. Vsi za lesni transport razpoložljivi vagoni se dajo na razpolago lesnemu odseku Zveze industrijcev, ki jih razdeljuje pod nadzorstvom deželne vlade po razmerju za eksport pripravljenih količin lesa posameznih članov lesnega odseka. Nevčlanjeni lesni producenti in lesni trgovci se vpoštevajo pri dobavi vagonov v istem razmerju, ako se priklase pri lesnem odseku. Vsi, ki na ta način dobe vagone, so obvezani, da po istem ključu dajo domačemu konsumu les po cenah, po katerih se ga je lesni odsek obvezal dajati v ta namen. Lesni odsek pod pred-

sedstvom vladnega komisarja ima pravico ugotoviti sedanje zaloge za eksport pripravljenega lesa in kontrolirati prijavljene količine v svrhu ugotovitve ključa za razdelitev vagonov. — Naredba deželne vlade z dne 16. januarja 1920, Uradni list št. 51, s katero so bile upeljane odpreme **izkaznice za trgovino s klavno živino in prešiči** oz. s plemensko živino, ostane v veljavi, ker ni v protislovju z ministrsko naredbo o prosti trgovini. — Upostavi se popotni pletarski pouk, ki se razširi na vso Slovenijo. — Okrajnemu zastopu v Ptuj se dovoli pobiranje 300 % doklade za potrebe okraja, zlasti za cestne potrebe. —

Poldinar kot najmanjša plačilna enota. Hrvatski listi poročajo, da se pripravlja izmenjava enokronskih in dveekronskih bankovcev z novčanicami po 1 in po pol dinarja, torej novčanicami, ki odgovarjajo kronski vrednosti od 4 in 2 K. Ker smo v zadnjem času ostali sploh brez drobiža, se je pričelo računati že tudi pri nas s krono kot najmanjšo plačilno enoto, kar je bilo brez dvoma velikega vpliva na to, da se je blago podražilo. Poleg vsega tega nam sedaj preti še nevarnost, da bomo ostali brez krone in dobili mesto nje pol dinarja, to je dvokronski novček, kar pomenja brezdvomno podražjenja drobnega blaga za 100 odstotkov. Kam vodi tako gospodarstvo, se gotovo zaman vprašujemo.

Pristojbine za vidiranje potnih listov inozemcev. Ministrstvo za finance je sporočilo deželni vladi za Slovenijo: Po pooblaščenju v 1. dodatku T. Br. 238 zak. o taksah je g. minister za finance s svojim sklepom od 7. aprila 1920, l. Br. 2803 odločil: »Da naša poslaništva, konzulati in misije v inozemstvu, kakor tudi ostale oblasti v tuzemstvu zahtevajo od tujih državljanov za vizum potnega lista isto takso in v istem novcu, kakršno takso in v kakršnem novcu jo zahtevajo tuje oblasti v tej državi, vendar pa ne sme biti manjša od vrednosti 10 dinarjev. Radi tega morajo tukaj naše politične oblasti, ki izterjajo te takse od tujih državljanov, zahtevati plačilo teh taks v oni vsoti in novcu, v kateri zahtevajo to takso tuje oblasti v naši državi. Generalna direkcija posrednih davkov je dobila od ministrstva za zunanje stvari izvestilo, da zahtevajo tuja poslaništva, konzulati in misije v naši državi na račun omenjene v nastopnem razmerju: 1. Češkoslovaško poslaništvo: a) za trgovce 63 dinarjev, b) za privatne osebe 21 dinarjev. 2. Poljsko poslaništvo 8 dinarjev. 3. Grško poslaništvo 50 dinarjev. 4. Italijansko poslaništvo 50 dinarjev. 5. Avstrijsko poslaništvo 30 dinarjev. 6. Rumunsko poslaništvo 10 dinarjev. 7. Francoski konzulat 10 frankov. 8. Švicarski konzulat 25 dinarjev. (V Švici se samo za prehod [visa pour transiter la Suisse sans arrêt] plača 5 švicarskih frankov). 9. Madžarska delegacija 31 dinarjev. 10. Belgijsko poslaništvo: a) za navaden vizum 10 frankov, b) za vizum z rokom od šestih mesecev do dveh let 25 dinarjev. Radi tega imajo naše pristojne oblasti v državi zahtevati od državljanov odgovarjajočih držav ravno toliko takso in v istem novcu.

Nameravano pošiljanje delavcev na Francosko ustavljeno. Posamezniki kakor

tudi skupine zidarjev in tesarjev se obračajo na ministrstvo za socialno politiko v Belgradu glede odpošiljatve na Francosko, kjer se potrebuje večje število stavbnega delavstva. Ministrstvo je, vpoštevaje potrebnost delavskih moči v državi, odločilo, da se delavci ne pošljejo v inozemstvo, o čemur je bila francoska vlada obveščena. Vsled ukaza ministrstva za socialno politiko v Belgradu, z dne 9. julija 1920, broj 17.842 se vsem zidarskim in tesarским delavcem naznanja s pristavkom, naj se v navedenih zadevah ne obračajo več na podpisano poverjenišvo ali na ministrstvo v Belgradu.

Železnice ne bodo gradili tujcemci. Kakor se doznava, je minister za promet dr. Anton Korošec izjavil, da železnic v naši državi pod nobenim pogojem ne bodo gradili tujezemske tvrdke. S tem je dr. Korošec našemu narodnemu gospodarstvu dal edino pravo smernico: Če hočemo biti res svobodni, je potreba, da se predvsem osvobodimo tujega kapitala, ki hoče našo zemljo izrabljati. Postavimo se na lastne noge! To načelo je izvedel tudi pri železničarjih, kjer je odpustil najbolj revolucionarne inozemske železničarje, ki so povzročili zadnji štrajk ter jih nadomestil z domačini. Isti namen, da se osvobodimo tujih kapitalistov, naj bi imela tudi Središnja zadruga za izvoz. Toda demokratje kapitalisti so s svojim rovarjenjem proti njej zalikrili, da še sedaj ni mogla začeti delovati. Demokratom je ljubše, če novo žetev pokupijo judje in banke, pri katerih so seveda sami močno udeleženi, in si z izvozom in verižništvom na stroške ljudstva kujejo milijone, kakor da bi se dobiček razdelil med ljudstvo in tako pomnožil domači kapital. V največji nevarnosti smo, da nas s snovanjem tvornic in drugih podjetij preplavi tujezemski kapital. Zato s tem večjim veseljem pozdravljamo izjavo ministra dr. Korošca, ki naj bi se udeležila v vseh panogah naše gospodarske politike.

Izjava ministra dr. Drinkoviča. Belgrad, 14. avgusta. Minister za pošto in brzojav je izdal kot popravek na članke v raznih časopisih to-le objavo: 1. V resortu ministrstva za pošto in brzojav se niso prekoračili, niti porabili predujmi in dovoljeni krediti lanskega proračunskega leta, ki se je končalo letos koncem meseca maja. To se je zgodilo vsled tedanje krize in vsled tega, ker minister tedaj ni hotel nakupovati materiala v inozemstvu radi tedanje slabe valute. 2. Draginske doklade se morajo izplačati vsem uradnikom brez izjeme, po odloku ministrskega sveta, po proračunu finančnega komiteja in kredita pod rubriko: Vrhovna državna uprava. Medtem je začasa uprave predhodnikov sedanjega ministra za pošto in brzojav iz leta 1918., 1919. in 1920. izplačevala te dohodke pošta iz svojih sredstev na račun finančnega ministrstva. Na ta način je finančno ministrstvo dolžno ministrstvu za pošto in brzojav okroglo 120 milijonov kron. 3. Ministrstvo za pošto in brzojav je neprestano urgiralo pri ministrstvu za finance, naj vrne pošti, kar je izplačala na račun slednjega, ker se ni hotelo, da na odgovornost sedanjega ministra pošte ne bi mogla vršiti svojih dolžnosti, ki jih ima do ljudstva, ki ji je denar poverilo. 4. Sedanji minister za

pošto in brzojav je zahteval nov kredit; to pa ne zato, da bi kril, kar je samolastno potrošil, nego zato, da bi ga investirao, posebno v Srbiji za pošto, brzojav in telefon, da deluje za narodovo in državno korist.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani.
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani :

reg. zadr. z omejenim jamstvom., Kongresni trg 19.

Rezervni zaklad nad 500.000 K.

Hranilne vloge se obrestujejo po $3\frac{1}{4}\%$. Posojila na poljubno dobo let. — Osebni kredit 6% proti podpisu zadolžnice ali menice. — Posojila proti zastavi terjatev potom cesije 6% . — Posojila na hipoteke $5\frac{1}{2}\%$ proti podpisu zadolžnice.

Hitra rešitev prošnji!

Uradne ure od 8. do 12. ure.

Prospekti brezplačno na razpolago.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon 100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Obdelan stavbni les

ležeč tik okrajne ceste pri Medvodah, se prodaja. — Več u tem se poižve pri:

IVAN PETERNEL, Preska p. Medvodah.

Karol Majce i drug

čevljarški mojster

Radeckega cesta štev. 6

se priporoča za vsa

v čevljarstvo stroko spadajoča dela.

Prodaja izgotovljene čevlje in čevljarške potrebščine.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Stavbno podjetje in lesna trgovina Korošec Dragotin, Braslovče

prejema vsa zidarska in druga stavbna dela, izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune, prodaja raznovrsten les ter istega kupuje, izvršuje vsako množino lesenih zabojev vsake velikosti. — Delo solidno in po primerno nizkih cenah.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopa računov, eskomptira menice itd.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.
Sodna ulica št. 11

sprejema naročila za vsa stavbena in druga opremna dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, šole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omej. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam po sloopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Tršico (stekaduro)

ima v zalogi po zelo nizkih cenah

Obrtna centrala v Ljubljani

Sodna ulica št. 11.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Delniška glavnica: K 30,000.000.—.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana

Centrala:
Trst.

Podružnice:
Dubrovnik,
Dunaj,
Kotor,
Metković,
Opatija,
Split,
Šibenik,
Zader.

Ekspozitura:
Kranj.

Sprejema vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.

Rezerve: nad K 10,000.000.—.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,

Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva :: **udobno, poceni.**

I. BAHOVEC nasl.
Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. dr.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dobe posebne popuste.

Stavbna pisarna :: IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno, po primerno nizkih cenah. ☑

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča **FRANJO CERAR**, tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadržne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x